

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นักศึกษาเป็นกลุ่มวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งอยู่ระหว่างความเป็นวัยรุ่นกับความเป็นผู้ใหญ่ มักเกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่ต้องเรียนรู้ถึงความเป็นตัวของตัวเอง และมักพบเจอปัญหาในชีวิตมากมาย ทั้งที่เป็นวิกฤติปัญหาทางสังคมในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อสังคมทุกระดับ นับตั้งแต่สังคมครอบครัวขยายไปสู่สังคมระดับชาติ และไปถึงสังคมนานาชาติ และเป็นปัญหาสังคมที่ทุกประเทศวิตกกังวลและกำลังเผชิญอยู่ (โสภาศีปถมนันท์, 2542, น. 108) ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นนี้ทำให้บุคคลขาดการเตรียมพร้อม ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต การปรับตัวและการดำเนินชีวิต ตลอดจนปัญหาทางด้านสังคมต่าง ๆ มากมาย เช่น ความรุนแรงในครอบครัวและสังคม ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น ฯลฯ ทำให้การดำเนินชีวิตในครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น ขาดความสัมพันธ์อันดี ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีและการเห็นคุณค่าในตนเอง (ณัฐกมล ชาญสาธิตพร และคณะ, 2545, น. 130) เพราะวัยรุ่นเป็นทรัพยากรมนุษย์ของประเทศที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งการอบรมสั่งสอนที่ถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของตนในทุก ๆ ด้าน ให้เป็นคนที่มีประสิทธิภาพสูงเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ที่ต้องมีการจัดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา

วิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ วิกฤติการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม วิกฤติการณ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ ปัญหาโลกร้อน สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบทางลบของการพัฒนาในกระแสหลักที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในยุคอุตสาหกรรม มาจนถึงยุคปัจจุบัน หากเรายังคงแนวคิดและพัฒนาตามกระแสในอัตราเร่งที่เพิ่มขึ้น ภายใต้การช่วยเหลือของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบไม่ยั้งคิดและขาดสติ โลกและมนุษย์ก็คงจะถึงกาลวิบัติที่เร็วมากขึ้นด้วยฝีมือของมนุษย์เอง ลองจินตนาการสร้างภาพอนาคตเป็น

ตัวอย่าง โดยเริ่มจากสิ่งที่ปรากฏขึ้นในปัจจุบันแล้วคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ นาโนเทคโนโลยี เวชภัณฑ์ การขนส่ง อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีอื่น ๆ ได้เพิ่มขีดความสามารถของมนุษย์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการของตนเพิ่มขึ้น (สุทิน เจริญประโคน, 2556, น. 2) การแข่งขันเข้มข้นมากขึ้นไม่ใช่แบบค่อยเป็นค่อยไป แต่จะเพิ่มเป็นทวีคูณตามพัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นวงจรต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ พัฒนาการด้านเทคโนโลยีมากมาย รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณีที่ปรับทิศทางพัฒนาตามแบบอย่างตะวันตกแล้วมนุษย์และโดยเฉพาะประเทศไทยจะมีทิศทางพัฒนาไปในรูปแบบใด คนไทยจะมีความสุข การพัฒนาแบบก้าวกระโดดเต็มไปด้วยความขัดแย้ง เต็มไปด้วยการแข่งขัน จึงดีจึงเด่น เต็มไปด้วยสงครามในรูปแบบต่าง ๆ เต็มไปด้วยวิกฤติ ทำไมยิ่งพัฒนายิ่งมีความทุกข์ ยิ่งมีความขัดแย้ง ยิ่งมีความเครียด ทำไมการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการเมืองที่ดำเนินอยู่ จึงไม่สามารถทำให้คนมีความสุข มีความรักความเมตตา ไม่สามารถทำให้สังคมเข้มแข็ง อยู่เย็นเป็นสุข ไม่สามารถทำให้สภาพแวดล้อม และธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ขึ้น และที่สำคัญไม่สามารถทำให้โลกมีสันติภาพได้ เมื่อพิจารณาอย่างจริงจังอย่างมีสติและปัญญา เกี่ยวกับทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ไหลไปตามกระแสอย่างขาดสติ ที่กล่าวมาเป็นปัญหาและส่วนหนึ่งที่ทำให้มนุษย์เห็นคุณค่าและตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง (Self - Esteem)

การเห็นคุณค่าในตนเอง หรือ Self - Esteem จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) พบว่าการใช้คำว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความหมายที่หลากหลาย และมีความหมายใกล้เคียงกับคำแปลในภาษาอังกฤษมากที่สุด ซึ่งหมายถึง การตัดสินคุณค่าในตนเองตามความรู้สึก เป็นการยอมรับในความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและความล้มเหลว มีอำนาจในการควบคุมตนเองด้วยความเชื่อมั่น ความคาดหวังและความกล้าหาญ (Brono, 1983 , อ้างถึงใน, ชีระ ชัยยุทธธรรม, 2541) เป็นการตัดสินคุณค่าของตน (Self) และการแสดงออกในรูปของทัศนคติที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง (Conger and Kagan, 1969, p. 489) ซึ่งเป็นผลจากการที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชิงประเมินจากผู้อื่น โครงสร้างของตนจึงค่อยพัฒนาขึ้นเป็นภาพอันเกิดจากการรวมตัวของความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์ของบุคคล (Roger, 1951, p. 498 - 501) ทำให้บุคคลมีมโนภาพหรือความคิดต่อตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในสังคม เนื่องจากการเห็นคุณค่าตนเองเป็นความรู้สึกต่อตนเองอย่างหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง ทำให้

คนเรามีความเป็นตัวของตัวเองสูง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นคนที่มีความมุ่งมั่น มีความมานะพยายามในการเรียนและทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำให้เป็นคนที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่นในด้านดี ไม่เหยียบย่ำความรู้สึกผู้อื่นให้ตกต่ำลง คนที่มีบุคลิกลักษณะดีย่อมมีสุขภาพจิตดี เป็นคนที่มีเพื่อนมาก ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะเป็นคนที่ชอบโยนความผิดของตัวเองให้คนอื่น เป็นคนที่ชอบหาความผิดพลาดของผู้อื่น ต้องการความเอา ใจใส่ และต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นสูง การเห็นคุณค่าในตนเอง

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นพื้นฐานของสุขภาพจิต เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย ได้รับความรัก ความเป็นเจ้าของแล้ว บุคคลมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีประโยชน์และต้องการแสดงความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่ นอกจากจะเป็นความต้องการพื้นฐานแล้วความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองยังเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตได้ เปรียบได้กับภูมิคุ้มกันของร่างกายหรือเกราะป้องกันของตนเอง (อุมพร ธรรมสมบัติ, 2543, น. 13) ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึก การกระทำ พฤติกรรม ทักษะคิด รวมทั้งความสามารถด้านต่าง ๆ ของคนเรา บุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นบุคคลที่มีความสุข ไม่เครียด มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกตนเองมีความสามารถ (Coopersmith, 1984, pp. 4 - 5) มีความเข้มแข็ง มีความสามารถแก้ปัญหาได้ดี สามารถจัดการกับความกังวลและความเครียดที่เกิดขึ้นได้ มีพลังต่ออุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ หากมีความทุกข์ก็ไม่จมอยู่ในความทุกข์นั้นนาน กล้าเปิดเผยตนเองให้ผู้อื่นรู้จักโดยไม่ลำบากใจ ไม่หวั่นไหวต่อการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น สามารถยอมรับความแตกต่างของบุคคลได้ บุคคลเหล่านี้มักจะประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและมักเป็นผู้ที่เริ่มติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นก่อน

การที่บุคคลพิจารณาประเมินตนเองแล้วแสดงออกในแง่ของการยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเองเป็นการแสดงให้เห็นถึงขอบเขตความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และคุณค่าของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องอัตวิสัย บุคคลอื่นสามารถรับรู้ได้จากคำพูดและท่าทีที่บุคคลนั้นแสดงออกมา ความรู้สึกของบุคคลว่าตนเองมีความสำคัญ และมีคุณค่า มีความต้องการได้รับความเชื่อถือ การยอมรับนับถือ โดยได้รับการสนับสนุนหรือยอมรับ นับถือจากผู้อื่นเพื่อที่จะได้เกิดความรู้สึกภูมิใจและนับถือตนเอง ความพึงพอใจภายในที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีต่ออัตมโนทัศน์ของตนเอง แบรินเดน (Brandenm, 1981, pp. 110 - 125) มีความเห็นสอดคล้องและ เสริมว่า เป็นความเชื่อมั่นและการมีความนับถือตนเองอันเกิดจากคุณค่าของตนเอง ความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จได้ตามความปรารถนา เป็นทักษะของบุคคลที่มองเห็นตัวเองในเชิงคุณค่าโดยรวม ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีแนวโน้มขาด ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และวัดสมรรถนะของตนเอง

ทางลบแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะพยายาม มากเพียงใดมักจะคิดว่าตนเองล้มเหลว เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงมักจะไม่มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับความหวาดหวั่นในการสนทนาโต้ตอบ มักตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่น และมีการควบคุมตนเองไม่ ค่อยได้ดังนั้นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงมีแนวโน้มที่จะยอมและคล้อย 2 ตามกลุ่ม การที่บุคคลประเมินตนเองถึง ความแตกต่างระหว่างตนที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันกับตนที่อยากจะเป็น (Ideal Self) ซึ่งเป็นกระบวนการ ทางด้านอารมณ์ที่วัดได้จากการที่บุคคลเอาใจใส่ต่อความแตกต่างนี้ การที่บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองหรือมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งพิจารณาจากการประเมินคุณค่าตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตนเอง รวมทั้งการสามารถยอมรับการเห็นคุณค่าที่ผู้อื่นมีต่อตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความนับถือตนเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ (Self - Concept) ของแต่ละบุคคล เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองมีพื้นฐานมาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง หรืออัตมโนทัศน์ (Self - Concept) การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นพัฒนามาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การได้รับความรักและความไว้วางใจจากบิดามารดา สมาชิกในครอบครัว ต่อมาเป็นกลุ่มเพื่อนทั้งที่บ้าน โรงเรียน และครูอาจารย์ จะช่วยเสริมสร้างความรู้ที่มั่นคงของการรักตนเอง มีอัตมโนทัศน์ที่ดีเกี่ยวกับตนเอง และมีความคาดหวังให้ผู้อื่นรักตน ต่อมาเด็กจะมีการขยายความรักความเอาใจใส่ที่บิดามารดามีต่อตนขยายไปสู่บุคคลในครอบครัว และขยายกว้างออกไปยังกลุ่มเพื่อนและบุคคลต่าง ๆ ในสังคม จะเห็นได้ว่าพื้นฐานการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเริ่มมาจากครอบครัว ดังที่ Coopersmith (1967 , อ้างถึงใน สาทวีร์ ทยานศิลป์, 2541, น. 11) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนหนึ่งมาจากประสบการณ์ที่บุคคลเคยได้รับ ในวัยเด็ก หรือประสบความสำเร็จในชีวิตตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับคำชมเชย หรือคำยกย่องจากบิดามารดา ผู้ปกครอง ซึ่งทำให้บุคคลตระหนักถึงความสามารถและคุณค่าที่ตนมีอยู่ และเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบเกี่ยวพันกับครอบครัว บิดามารดามีอิทธิพลต่อเด็กในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1972 , อ้างถึงใน พลนุช พุ่มไสว, 2543, น. 4) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการพัฒนาจากเจตคติและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ที่บุคคลประสบมาแต่วัยเด็ก ถ้าพ่อแม่ให้การยอมรับและแสดงความรักแก่เด็กอย่างไม่มีเงื่อนไขแล้ว เด็กก็จะเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง รู้ว่าตนเองมีความสำคัญซึ่งจะมีผลต่อการวางรากฐานทางบุคลิกภาพและเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้ นอกจากนี้ความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเองยังสามารถพัฒนาได้จากการมีความสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งจะเกิดขึ้นกับการปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นแล้ว ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเองได้ในที่สุด แม้ว่าความรู้สึกการเห็นคุณค่า

ในตนเองจะเกิดขึ้นและเริ่มพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็กก็ตาม แต่ก็สามารถที่จะเป็นแปลงและพัฒนาได้ในวัยต่อไป

ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามบทบาทของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน หากจะมองในภาพรวมแล้ว มี 2 บทบาท คือ การเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลัก นักศึกษาจะต้องเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ชีวิต และเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะต้องเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อออกมารับใช้สังคมตามสาขาวิชาที่ตนศึกษา อีกประการหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่รอง คือ งานอาสาสมัคร เป็นงานเสริมที่ทำทายความสามารถของนักศึกษา เป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เช่น การเป็นผู้นำประธานสภานักศึกษา เป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน ประธานชมรม ฯลฯ งานดังกล่าวจะหล่อหลอมให้นักศึกษาเกิดความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกการทำงานในระบอบประชาธิปไตยทำงานร่วมกัน สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ตัวนักศึกษาเอง ครอบครัวย รวมถึงอาจารย์ควรให้ความสำคัญและร่วมกันส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ และท้ายสุดนักศึกษาก็จะเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่น และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การดำเนินงานกระบวนการต่าง ๆ ทางสังคม ทั้งครอบครัว อาจารย์ผู้สอน และมหาวิทยาลัยล้วนมีส่วนให้นักศึกษาเกิดความตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง แต่ทำอย่างไรจะมีกิจกรรมหรือโครงการที่พัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่ตระหนักรู้คุณค่าในตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้มีศักยภาพตามความรู้ความสามารถที่มี นำพาชีวิตประสบความสำเร็จและประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.2 แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

1.2.3 ผลการทดลองและประเมินแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3.2 เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3.3 เพื่อทดลองและประเมินแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอน การเรียนรู้โดยการลงมือทำ การติดตามเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเอง ความคาดหวังในเป้าหมายของชีวิต กระบวนการกล่อมเกลาก้าวร้าวเรื้อรัง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง ความคาดหวังในเป้าหมายของชีวิต มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขอบเขตการศึกษาวิจัย ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งได้ 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 11 แห่ง จำนวน 161,279 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 11 แห่ง จำนวน 1,100 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ด้านพื้นที่

ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (มร.อศ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มร.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (มร.ล.) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (มร.สน.) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (มร.นม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (มร.บ.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (มร.บ.สร.) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (มร.บ.อบ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (มช.ย.) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (มร.บ.ร.) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (มร.บ.ศก.)

3. ด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

3.1.1 มิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา

3.1.1.1 กระบวนการกล่อมเกลาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย

3.1.1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง

3.1.1.3 ความคาดหวังในเป้าหมายของชีวิต

3.1.2 มิติด้านอาจารย์ผู้สอน

3.1.2.1 ความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอน

3.1.2.2 การเรียนรู้โดยการลงมือทำ

3.1.2.3 การติดตามเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3.1.3 มิติด้านมหาวิทยาลัย

3.1.3.1 การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.1.3.2 การสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเอง

3.1.3.3 นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวัดจากเจตคติ และพฤติกรรมของนักศึกษา

4. ด้านเวลา

ศึกษาและเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2559

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยร่างข้อคำถามภายใต้การควบคุมและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูล คือ เพศ อายุ จำนวนที่นั่งในครอบครัว สภาพครอบครัว ที่พักอาศัย รูปแบบการศึกษาก่อนระดับปริญญาตรี และมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา ซึ่งเป็นแบบ Checklist

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มิติ 9 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านเจตคติและพฤติกรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.2 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding From) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วย

เครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

6.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมเอ็มพลัส (MPlus) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05)

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างแนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทางการศึกษา นักวิชาการกองพัฒนานักศึกษา และตัวแทนนักศึกษา จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ด้านพื้นที่

สร้างแนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ใช้ห้องประชุมบัวพิสุทธิ์ 1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

3. ด้านเวลา

การสร้างแนวทางพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญในช่วงเดือนธันวาคม 2559

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสถิติของการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างเป็นร่างแนวทางพัฒนาภายใต้แนวคิดทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ โดยอาศัยข้อมูลจากผลการวิจัยระยะที่ 1 และแนวคิดทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ภายใต้การควบคุมและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นทำการสร้างแนวทางพัฒนาที่เหมาะสม ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ และตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย

แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสัมภาษณ์จาก

ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทางการศึกษานักวิชาการกองพัฒนานักศึกษา และตัวแทน
นักศึกษา จำนวน 20 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป

การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองและประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ตัวแทนนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียน ในภาคการศึกษาที่ 2/ 2559
จำนวน 150 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยมีเหตุผลในการเลือก
เป็นกลุ่มทดลอง คือ เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของผู้วิจัยเอง ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

2. ด้านพื้นที่

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

3. ด้านเวลา

ทดลองและประเมินการพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญในช่วงเดือนธันวาคม 2559 -กุมภาพันธ์
2560

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 3 คือ

4.1 แบบสอบถามแบบรวบรวมข้อเสนอแนะและคำวิจารณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 และ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความ
เป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะ แบบสอบถามด้านเจตคติและพฤติกรรม เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4.2 แบบทดสอบวัดความรู้ ก่อน - หลังเรียน (Pre - test, Post - test) ซึ่งเป็นข้อสอบ
ปรนัยแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก

4.3 แบบสังเกตพฤติกรรม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 3 นี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีเจตคติเชิงบวกต่อตนเองและประเมินตนเองตามความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อตนเองว่ามีความสามารถ พึงพอใจในตนเองและการยอมรับจากสังคม มองตนเองมีค่า ทำให้เกิดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นที่จะประพฤติปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสมถูกต้อง ตามความมุ่งหมายของตน

แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ หมายถึง การรู้จักความถนัดความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่าง ของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต มีความรับผิดชอบ และส่งเสริมให้ดีขึ้น

การพัฒนา หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเอง เพื่อถ่ายทอดความสัมพันธขององค์ประกอบ โดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้อง และสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้ เพื่อช่วยให้ตนเองและคนอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

นักศึกษาระดับปริญญาตรี หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กระบวนการกลุ่มเกลาครัวเรื้อน หมายถึง กระบวนการทางสังคมกับทางจิตวิทยาซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ การขัดเกลากทางสังคมทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงจากสภาพสัตว์ตามธรรมชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีวัฒนธรรม การขัดเกลากทางสังคมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลากทางสังคมที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน สำนักงานหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดอยู่ สถาบันทางศาสนา และสื่อมวลชน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง หมายถึง ลักษณะภายในของนักศึกษาที่เป็นแรงผลักดันให้แสดงถึง ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการตั้งเป้าหมายที่เป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จ มีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความทะเยอทะยานในการทำให้ผลงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความก้าวหน้าในงาน

ความคาดหวังในเป้าหมายของชีวิต หมายถึง สิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญ ประารถนาที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต และเป็นแรงจูงใจให้บุคคลมีพลังมุ่ง ไปสู่อุทิศ กล่าวคือ การมีเป้าหมายในชีวิต จะทำให้บุคคลใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย มีความหวัง และมีทิศทาง เนื่องจากเป้าหมายจะเป็นสิ่งบ่งชี้ว่าบุคคลจะอยู่เพื่ออะไร เพื่อใคร และ เพื่อจะทำอะไร

ความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอน หมายถึง ในฐานะผู้เป็นต้นแบบจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับการพัฒนาให้เป็นต้นแบบที่ดี เพื่อเป็นเป้าหมายในการฝึกฝนนักศึกษาให้มีเป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีความสุขด้วยการมองโลกในแง่บวก การส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์ปัญหา มีความคิดที่ดีมีหลักการ นำไปสู่การกระทำที่ดีมีส่วนร่วมในการทำงานและรับผิดชอบทุกขั้นตอนในการทำงาน

การเรียนรู้โดยการลงมือทำ หมายถึง แนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้นักศึกษาปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน

การติดตามเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงาน ขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียนในชั้นเรียน ครอบคลุมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมด้านอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการฝึกเตรียมพร้อมเป็นบัณฑิตที่ถึงพร้อมด้วยคุณภาพ รู้จักเคารพและปฏิบัติตนได้ถูกต้องวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของประเทศ กิจกรรมด้านเพิ่มพูนสติปัญญา กิจกรรมด้านวิชาการต่าง ๆ

ซึ่งเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจะมีโอกาสได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้

การสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเอง หมายถึง นักศึกษาเปลี่ยนแปลงตัวเองให้มีวิสัยทัศน์ ในการดำเนินชีวิตและรู้จักคิดถึงอนาคตตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่นเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล ทั้งที่จะเกิดกับตนเองและสังคมในอนาคต และสามารถควบคุมตนเองให้กระทำ หรืองดเว้นการกระทำบางอย่างได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ต้องการได้ และสอดคล้องกับ ความต้องการ

นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเอง หมายถึง มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายหรือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบศักยภาพที่แท้จริงภายในตนเอง รักที่จะทำอะไร ถนัดอะไร ทำอะไรแล้วมีความสุข นำเอาปัจจัยต่าง ๆ มาเป็นแรงผลักดัน ใ้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา อย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่จูงใจ จะต้องค้นหา ว่า บุคคลที่เขาต้องการจูงใจ มีความต้องการหรือมีความคาดหวังอย่างไร มีประสบการณ์ ความรู้ และทัศนคติในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร แล้วพยายามดึงเอาสิ่งเหล่านั้นมาเป็น แรงจูงใจ (Motive) ในการ แสดงพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ

1.7.1 ทราบถึงสภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนำไปสู่การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาตามความเหมาะสม และนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ได้

1.7.2 พัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านเจตคติ พฤติกรรม และความรู้

1.7.3 ผู้วิจัยสามารถสร้างแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดี

1.7.4 เป็นข้อมูลทางวิชาการที่นำเสนอแก่ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรมนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อไป